RETTSGRUNNLAG FOR ALLMENN FERDSEL GJENNOM GÅRDSTUN

Planutvalget har ikke villet regulere kommunal sti i Søgne kommune. Stien går gjennom et gårdstun. Allmennhetens/fastboendes rett til ferdsel vurderes i forhold til andre mulige rettsgrunnlag.

Friluftsloven
Friluftsloven opererer med en grunnleggende sondring mellom utmark og innmark. Etter denne lovens §2 har enhver rett til fri ferdsel til fots i utmark gjennom hele året, også på stier og veger.

Når det gjelder innmark har allmennheten ikke ferdselsrett i sommerhalvåret. I denne tiden må allmennhetens ferdsel i innmark skje på veger eller stier som er åpne for alminnelig ferdsel. Etter friluftslovens §3 har allmennheten likevel rett til å ferdes til fots i den tid marken er frosset eller snølagt. Denne ferdselsretten gjelder imidlertid ikke på gårdsplass eller hustomt og heller ikke på inngjerdet område hvor allmennhetens vinterferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier.

Hevd
En ferdselsrett for allmennheten kan også etter omstendighetene være etablert på annet grunnlag. Mest praktisk er hevd, jfr. hevdslovens §8, 2. ledd, som blant annet nevner ”*rett til bruk for folket i ei bygd eller grend*”. Hevdstiden er 50 år, og det er et krav at det har vært en alminnelig oppfatning blant den krets som har utøvd bruken at man har hatt rett til slik ferdsel. Det er med andre ord krav til god tro, og denne gode tro må være aktsom.

Alders tids bruk
Alternativt vil en ferdselsrett som nevnt kunne være etablert ved alders tids bruk. Dette er et rettsinstitutt som er beslektet med hevd og som fortsatt unntaksvis kan tjene som grunnlag for ferdselsrett for en mer eller mindre begrenset allmennhet.

Tålt bruk
Dersom det dreier seg om såkalt tålt bruk, vil det ikke bli etablert rettigheter på grunnlag av denne. En slik bruk kan eieren når som helst stoppe eller forhindre.

På bakgrunn av det som her generelt er uttalt kan spørsmålet om grunneier har rett til å styre ferdselen gjennom sitt gårdtun besvares slik:

Dersom det ikke er etablert rett til ferdsel for allmennheten/fastboende på grunnlag av hevd og/eller alders tids bruk, vil det ikke foreligge rett til fri ferdsel gjennom gårdstun etter friluftslovens bestemmelser. Opplysning om at stien gjennom gårdstunet har vært gammel ferdselseveg, kan indikere at det dreier seg om utøvelsen av en rettighet på annet grunnlag. Men dette kan det ikke sies noe sikkert om før etter nærmere undersøkelser om grunnlaget for bruken.